

במה מדליקין פרק שני שבת

כו.

עין משפט
נר מצוה

שהוא עף. ונדבק בכותלי הבית ומדליק את הבית: **המסא.** חמותה: **איטלי שרגא.** הדלק את הנר: **עד רמא.** חס מקום: **לנורמים.** לשון מאספים כמו כורמים עליו את הכלים לקמן בפרק רבי עקיבא (דף פח:): **וליוגזים.** לשון יקצים שעוררין ופועלין את החלוון להוילא דמו כדלמחרן בפרק כלל גדול לקמן (דף עה:). והניחם נכחוראדן ללבושי המלך: **סולמא דלור.** מעלה הר וקצרה המסילה וגזוזה וקורין אותה **פויאיא"ה:** אין מדליקין צנצל טמא.

וכ"ש צנוהור ולקמיה מפרש טעמא: **מה תרומה טהורה.** שהיא לאכילה אין לך זה אלא משעת הרמה ואילך ומקמי הכי אסירה שהרי טבל צמיחה לאוכלה אף תרומה טמאה ע"פ שאין אותה לאוכלה אלא מסיקה אסור להסיקין וצנצלו: **אין מדליקין צנצל.** כדמפרש לעיל ועוד דקתמי וחזיל דאינו צא מן הפרי אלא מן העץ שרק צעלמא והוא ליה כופת ואינו נמשך. לישנא אחרינא וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר כו' לאו טעמא למילתיה יידי צלח הכי קאמר ועוד היה אומר דבר אחר צנצלי: **עלי הקטף.** כך שמש: **מן הפרי.** לאפוקי שמן דגים ועטרין וצ"ל: **אין לך אלא מה שאמרו חכמים אין מדליקין בהן.** כגון פסולי שמיים דמתניתין א':

ומדליקין בשמן דגים. ואע"ג דדמי לחלב ואינו יוצא מפרי: **ועטרין.** ואע"ג דמופת קאמי: **סומכוס היינו ט"ק.** רבי יוחנן בן נורי דפסיל כל הנהך דמתניתין וחלב אימיה דבשמן דהוא יוצא מן הבשר ואכשר בשמן דגים: **איכא צניייהו דרב צרונא.** דלמר ר' יוחנן לתת לתוכו שמן כל שהוא אי נמי לכשר חלב מהותך צמערובת שמן כל שהוא חד מהתך תנאי סבר לדרב צרונא דחלב יתיר צמערובת חלב שמן דגים אפילו בעיניה וחד סבר שמן דגים על די צמערובת חלב חלב כלל וכלל לא: **אין צו משום שלש על שלש.** לקבל טומאה צ"ל אצבעות: **יוצא מן הפעך.** כמו קצנבוס וזמר גפן: **ומסככים צו.** סוכה הואיל ואינו מקבל טומאה דאין מסככים צדדיה ומקבל טומאה דילפינן צנצל: **חוז מפשעה.** דילפינן לקמן דאי קרי' עץ ומקבל טומאה אפילו אונין שזו כדלקמיה הלכך אין מסככים צנצוין:

אין בו משום שלש על שלש ומסככים בו חוץ מפשתן אמר אביי

כלל וכלל לא^א והשתא תרוייהו לא סברי צבולה מילתא כרב צרונא^ב ולא משמע הכי וצקונטרס דחק לפי שפירש צמתינות דשמן דגים היינו קרבי דגים שנימוחו ונראה לר"ם דשמן דגים^ג היינו שמן שצב מעינו של דג כדלמר בהמוכר את הספינה (צ"ב דף עג:). נגדו מנגלגלתא דעינא תלת מאה גרבי מיסחא ובשמן דגים מודה רב צרונא דשרי בעיניה והשתא חד מינייהו סבר^ד לגמרי כרב צרונא^ה: **וא"כ מסיימי.** ולא שייך הכא תנא דתרא לטפוי אחא^ו דמוכח קאת דת"ק להחמיר מדקאמר אין לך אלא מה כו' ומדליקין בשמן דגים וצטרין משמע דווקא הנהך^ז מדמתת לפרושי ולא פ"י נמי דרב צרונא^ח: **אין בו משום שלש על שלש ומסככים בו חוץ מפשתן.** קשה לרבי' משמע דפחות משלש על שלש מסככים אפי' בשל פשתן וצ"ק דכוכה (דף עה:). אמרינן סיככה צמתינות שאין בהן שלש על שלש פסולה ומירך דהתם איירי דבאות מנגד גדול שכבר היו ראויות לקבל טומאה חלב הכא מיירי בהנהו שלא היה בהם מעולם שלש על שלש וקשה לרשב"א דאפי' חס לא נאחר צו מעולם שלש על שלש מקבל טומאה כדלמר בפרק צמה אשה (לקמן דף סג:). אריג כל שהוא טמא ואין מסככים בו צ"ל וי"ל דהתם מיירי^י כשאין צדעמו לארוג צו יומר והכא מיירי כשיש צדעמו לארוג צו יומר הלכך חס אין צו שלש על שלש טהור: ^י

ול"מא מר מפני שהוא עף. ויהא צבול על ממונו ויבא לכבות מימה דה"ל למימר אפילו צבול נמי לימסר כדלמר לקמן דאין מדליקין צנפט לצן אפילו צבול מפני שהוא עף: **חדא** ועוד קאמר. וקשה לר"י דתניא צממוך הנרי אינו אלא שרף מעצי הקטף^א משמע דהטעם לפי שאינו נמשך אחר הפמילה ומה הולך צלזות הטעם מדעתו^ב:

אין מדליקין בטבל טמא. פירש צקונטרס וכו"ש צנצל טמא ועוד נראה דלא היו כ"ש דמהיכא יתיבי אלא ה"ה צנצל טמא דילפינן טבל טמא וצנצל טמא מה טבל טמא אין לך צו שום הנאה של כליה אלא מהרמה ואילך אף טבל טמא כן צבל הנאה שאינה של כליה שרי דלא מצינו צבוס במקום שהיא טבל אסור בהנאה ומהכא נמי ילפינן כהן ששכר פרה מישראל לא לאכילה כרשיני תרומה (יבמות פ"ד דף סו:). דהנאה של כליה אסורה לזרים אבל שאר הנאות שרי דמתן בפרק צבל מערצין (עירובין דף ע"ו:). דמערצין לישראל צמרומה^א: **רבי ישמעאל אומר** כ"ה היוצא מן העץ אין מדליקין בו. הא דלא קמני אלא פשמן דקתמי צמתי' משום דמתניתין איירי בצפול פמילות והכא איירי בצפול שמיים קשה לרשב"א דרבי ישמעאל דמני צמתי' דאין מדליקין צעטרין מפני צבול הפנה משמע^ב שנמשך אחר הפמילה יבא אלא דגורינן שמה יניחונו ויבא כדמפרש לעיל והכא משמע כל היוצא מן העץ אינו נמשך אחר הפמילה ועטרין יוצא מן העץ הוא דהוא פסולמא דיופתא כדלמר לעיל: **רבי שמעון שזורי אומר** מדליקין בשמן פקועות ובנפט. א"ק

לרשב"א מה צל אומר רבי שמעון שזורי דהא לרבי יוחנן בן נורי נמי מדליקין בהן מוקאמרי אין לך אלא מה שאמרו חכמים אין מדליקין בהן משמע דאין מדליקין בהן אלא שפירש צמתינות דשמן דגים וצטרין וצ"ל אצבעות: **יוצא מן הפעך.** כמו קצנבוס וזמר גפן: **ומסככים צו.** סוכה הואיל ואינו מקבל טומאה דאין מסככים צדדיה ומקבל טומאה דילפינן צנצל: **חוז מפשעה.** דילפינן לקמן דאי קרי' עץ ומקבל טומאה אפילו אונין שזו כדלקמיה הלכך אין מסככים צנצוין:

אין בו משום שלש על שלש ומסככים בו חוץ מפשתן אמר אביי

כלל וכלל לא^א והשתא תרוייהו לא סברי צבולה מילתא כרב צרונא^ב ולא משמע הכי וצקונטרס דחק לפי שפירש צמתינות דשמן דגים היינו קרבי דגים שנימוחו ונראה לר"ם דשמן דגים^ג היינו שמן שצב מעינו של דג כדלמר בהמוכר את הספינה (צ"ב דף עג:). נגדו מנגלגלתא דעינא תלת מאה גרבי מיסחא ובשמן דגים מודה רב צרונא דשרי בעיניה והשתא חד מינייהו סבר^ד לגמרי כרב צרונא^ה: **וא"כ מסיימי.** ולא שייך הכא תנא דתרא לטפוי אחא^ו דמוכח קאת דת"ק להחמיר מדקאמר אין לך אלא מה כו' ומדליקין בשמן דגים וצטרין משמע דווקא הנהך^ז מדמתת לפרושי ולא פ"י נמי דרב צרונא^ח: **אין בו משום שלש על שלש ומסככים בו חוץ מפשתן.** קשה לרבי' משמע דפחות משלש על שלש מסככים אפי' בשל פשתן וצ"ק דכוכה (דף עה:). אמרינן סיככה צמתינות שאין בהן שלש על שלש פסולה ומירך דהתם איירי דבאות מנגד גדול שכבר היו ראויות לקבל טומאה חלב הכא מיירי בהנהו שלא היה בהם מעולם שלש על שלש וקשה לרשב"א דאפי' חס לא נאחר צו מעולם שלש על שלש מקבל טומאה כדלמר בפרק צמה אשה (לקמן דף סג:). אריג כל שהוא טמא ואין מסככים בו צ"ל וי"ל דהתם מיירי^י כשאין צדעמו לארוג צו יומר והכא מיירי כשיש צדעמו לארוג צו יומר הלכך חס אין צו שלש על שלש טהור: ^י

ס א מיי פ"ו מהלכות
מעשר ה"ל צ טושיע
י"ד ש"ל טעף קטו:
כ ב מיי פ"ה מלה שנת
הכלל י:
כ ג ד מיי ש"ס הלכה
יא ופ"י מהלכות
כלים הל"א א סגנ לאון
סה טושיע א"ח ס"י רסד
טעף י:

תורה אור השלם

1 ומדלות הארץ השאיר
בביתאון רב טפוחים
לקרמיה ולקניבים:
דמיהו נב טז
2 ודבר י אל אהור ואני
דבה נתתי לך את משמרת
תרומתי לקבל קדשי בני
ישאל לך נתחם לקטשה
ולקניף לחק עולם:
בברב י"ח ח

לעני רש"י

פ"י א"ה א"ה [פ"י]. גבעה.

מוסף רש"י

שרף. היינו מדי דמנתן מן
העץ וקורין גומא (בריות א.).

רב נסים גאון

איכא בינייהו דרב ברונא
אמר רב ולא מסיימי.
ושמעתא דאיתמא
בפירקא (דף כג) חלב מהותך
וקריבי דגים שנימוחו.
מה לשיערים שכן שמואין
בבערשה.
עיקר דילה
בחות הנונים (יקרא י"ח) כל
תלמוד לומר מין, אין מהן
יכול במקומות תלמוד לומר
בהם, הא כיצד עד שישנו
במקצתו שהוא ככולו
שיעור חכמים כבערשה
פירו החומט החילת ביניהו
בערשה. והוצא בממא
דחגיגה (דף יא) בסוף פרק
הזל אלא שמן בראיה
ובגירות (דף י"ב) בפרק כהן
גדול.

רבינו חננאל

ועוד מפני שהוא עף. רבי
[טרפון] אומר אומר אין
מדליקין אלא בשמן זית
בלבד. א"ר יוחנן בן נורי
מה יעשו אנשי בבל שאין
להם אלא שמן שומשומין,
מה יעשו אנשי מדי שאין
להם אלא שמן אגודים,
ואנשי אלכסנדריא שאין
להם אלא שמן צנונות, אין
לך אלא ששמן שאמרו
חכמים אין מדליקין בהן,
וכימי אלא שמן דגים, רבי שמעון בן
אלעזר אומר כל היוצא מן
העץ אין בו משום שלש
על שלש ומסככים בו חוץ
מן הפשתן, שגבר פשתן
מקבל טומאה אפילו אין
בו אלא שלש על שלש
אצבעות ואין מסככים בו.
ואתא אביי למימר כי

אבל קרבי דגים כלל לא ודלא כרב ברונא. רש"י. א"ר תרוייהו שמן דגים בעיניה שרי, אלא חד אמר שמן דגים בעיניה ולא קרבי דגים לעולם [אפי' ע"י תערובת ודלא כרב ברונא. שיהא להר"ן]. וחד אמר שמן דגים בעיניה אבל קרבי דגים צריך תערובת. רמב"ן. משום דבעיניה מימשיך. והיינו דרב ברונא. שיהא להר"ן. א"ר [סומכוס הוא דאסר. רש"י. א. אבל באחרני לא. מוס' הא"ש. א. כי אם אלה. מוס' הא"ש. ב.]. והנאמן לא מרביתן אלא ג' על ג'. מוס' לקמן סג: ד"ה מיי. כ.]. בארץ כל שהוא דמתחלה. מוס' לקמן סג: ד"ה מיי. ח.